

WAARNEMINGEN EN MEDEDELINGEN

AULONOPYGUS ACULEATUS, EEN KASMIJJOENPOOT NIEUW VOOR DE NEDERLANDSE FAUNA (DIPLOPODA: SPIROSTREPTIDA: SPIROSTREPTIDAE)

Martin Soesbergen & Cas Jeekel

Door de eerste auteur werd in 2001 voor het eerst een aantal exemplaren van een grote miljoenpoot verzameld in een verwarmd verblijf in Diergaarde Blijdorp te Rotterdam. In 2006 werd deze soort door Roy Kleukers op dezelfde plaats gevonden en gefotografeerd. De tweede auteur heeft de dieren op naam gebracht met Krabbe (1982).

Het gaat om een vertegenwoordiger van de orde Spirostreptida: *Aulonopygus aculeatus* Attems, 1914 (fig. 1-4), afkomstig uit West-Afrika. Er zijn

geen andere opgaven van deze soort buiten Afrika bekend.

De waarnemingen in Blijdorp maken het aanmerkelijk dat deze soort in de bodem en in de humuslaag leeft. Ze is vooral aangetroffen in de plantenbakken van het dikhuidenverblijf. De aanwezigheid gedurende enkele jaren, het voorkomen van juvenielen onder stronken en het vangen van twee dieren in copula dieper in de turfmoel maakt het zeker dat de soort zich daar kan voortplanten en zich dus kan handhaven in het verwarmde verblijf.

Het gnathochilarium (samengegroeide kaakdelen) van de Spirostreptida (fig. 5) onderscheidt *A. aculeatus* van alle andere in Nederland aan-

Figuur 1-4. *Aulonopygus aculeatus* uit Blijdorp (2006). 1. habitus, 2. opgerolde houding na verstoring, 3. achterkant, 4. kop en collum. Foto's Roy Kleukers.

Figure 1-4. *Aulonopygus aculeatus* from Blijdorp (2006). 1. habitus, 2. rolled up posture after disturbance, 3. distal part, 4. head and collum. Foto's Roy Kleukers.

getroffen soorten. Verder is het verreweg de grootste (5-6 cm lang en 4-5 mm breed) miljoenpoot die in Nederland kan worden aangetroffen. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of deze soort ook op andere locaties in Nederland voorkomt.

Literatuur

Attems, C. 1914. Afrikanische Spirostreptiden nebst Ueberblick über die Spirostreptiden orbis terrarum. – Zoologica 25: 1-233.

Krabbe, E. 1982. Systematik der Spirostrepsidae (Diplopoda, Spirostreptomorpha). – Abhandlungen des naturwissenschaftlichen Vereins in Hamburg (N.F.) 24: 1-476.

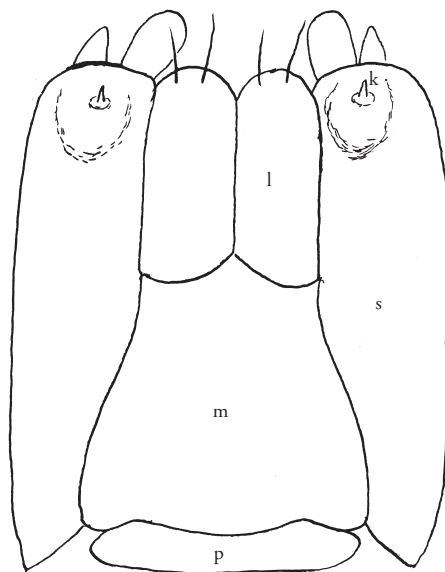
SUMMARY

***Aulonopygus aculeatus*, a new millipede for the fauna of the Netherlands (Diplopoda: Spirostreptida: Spirostreptidae)**

Aulonopygus aculeatus Attems, 1914 was found for the first time in the Netherlands in the elephant house in the Zoo of Rotterdam in 2001. This is the first record of this species outside of Africa. Adults and juveniles as well as copulating specimens were found in 2001 and 2006, showing that it has become established at this location.

M. Soesbergen
Karveel 12-38
8231 AS Lelystad

C.A.W. Jeekel
Vinkenbos 22
4851 ER Ulvenhout

Figuur 5. Gnathochilarium van de Spirostreptida.
Tekening Martin Soesbergen.
Figure 5. Gnathochilarium of the Spirostreptida.
Illustration Martin Soesbergen.